

ПОШИРЕННЯ ХВОРОБ ТА СТАН ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ В РІЗНИХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Я.А. Кушнір

Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки, uana_kyshnir@email.ua

Вступ. У системі цінностей, якими повинна дорожити будь-яка цивілізована нація, особливе місце відводиться здоров'ю людей. Протягом багатовікової історії людства, на різних етапах розвитку суспільства вивченню проблем здоров'я завжди приділялася велика увага різних спеціалістів [2]. Здоров'я нації визначається насамперед станом здоров'я її дітей, і є інтегральним показником загального добробуту суспільства [4].

В останні десятиліття спостерігається негативна тенденція щодо змін здоров'я українського населення, в тому числі і дітей: підвищується рівень загальної захворюваності та поширеність захворювань окремих органів і систем [1;3;6]. Цьому сприяє інтенсивне зростання впливу екологічного та медико-соціального ризику, погіршення структури харчування, зниження ефективності проведення традиційних профілактичних заходів та великою розповсюдженість інфекційних захворювань. Важливою особливістю сучасності є стрімке зростання кількості та зміна співвідношення факторів ризику, які впливають на розвиток та стан здоров'я дитячого населення [5].

Для забезпечення умов належного формування і розвитку дітей, передбачає постійне виявлення особливостей і тенденції стану здоров'я, з метою виявлення пріоритетних проблем, планування, організації і контроль за здійсненням заходів щодо збереження здоров'я майбутнього покоління.

Матеріали та методи дослідження. У роботі використані дані галузевої статистики щодо показників захворюваності та стану здоров'я дитячого населення регіонів України.

Основним джерелом інформації були статистичні дані, що кожного року збираються згідно з прийнятою системою статичного обліку здоров'я населення та діяльності медичних закладів у Волинській та Херсонській областях.

Результати дослідження При аналізі статистичної звітності про захворюваність населення, а саме дітей віком від 0 до 17 років за різними нозологіями, в обраних регіонах (Волинь, Херсонщина та в цілому по Україні) ми спостерігали з 2009 по 2012 роки. Поширеність хворих дітей з кожним роком кардинально змінюється див. табл. 1

Таблиця 1 – Поширеність захворювань дітей на 10 тис. відповідного населення

Регіони	Рік дослідження			
	2009	2010	2011	2012
Волинська обл.	19841,2	19856,7	18941,7	18380,4
Херсонська обл.	17309,2	16494,3	16318,1	17734,1
По Україні	19388,9	18948,3	19805,4	18380,4

Порівнюючи кількість дітей, за період з 2009 та 2010 років у Волинській області, можна спостерігати майже однакові показники (19841,2 та 19856,7), але у 2011 році показники поступово знижуються –18941,7; у 2012 році становлять — 18380,4 на 10 тис. відповідного населення.

У Херсонській області з кожним роком спостерігалось зниження хворобливих дітей 2009 – 17303,2 на 10 тис. відповідного населення; у 2010 році – 16494,3; 2011 – 16318,1; але в 2012 році почалися знову прогресивні зміни щодо здоров'я дитячого населення — 17734,1 на 10 тис. відповідного населення.

В цілому по Україні, ситуація захворювання дітей, починаючи з 2009, змінювалася і складала 19388,9; 2010 році – 19988,3; 2011 році – 19998,1; 2012 р —18380,4 на 10 тис. відповідного населення.

Аналіз рівнів та структури захворюваності дитячого населення по різним нозологіям показує, що перше домінуюче місце серед них займають хвороби дихальної системи: найвищі показники по Україні зафіксовані у 2010–2011 (1035,44 та 1014,71 на 1000 дитячого населення); в Херсонській області середні значення від 317,25 до 940,66 дітей та у Волинській області від 808,88 до 910,41 на 1000 дитячого населення.

З 2009 по 2012 роки захворювання дитячого населення на хвороби органів травлення у Волинській області зменшилася від 163,58 до 148,53; у Херсонській обл. 177,12 — 88,37 та по Україні зменшується від 146,73 до 138,70 на 1000 дитячого населення.

Згідно з даними щорічної статистики, ендокринні патології в Україні у структурі захворюваності займають 3 місце у дітей, і 4-те — у підлітків.

У 2009 році поширеність хвороб ендокринної системи по Україні становило 95,14 на 1000 дітей, в 2012 році показники знизилися до 87,24.

Значним є діапазон коливань захворюваності на окремих територіях нашої держави. Найвищий рівень захворюваності зареєстрований у Волинській області: 2009 р. — 259,58. Починаючи з 2010 року результативність хворих дітей поступово знижувався — 240,17; 2011 — 222,45; 2012 — 204,81 на 1000 дітей.

Найнижчими показниками захворюваності ендокринної системи в Херсонській області серед дітей 0–17 років, в 2009 році — 29,57 і найвищі в 2011 році — 31,83 на 1000 дітей.

Як зазначалося вище захворюваність дитячого населення безпосередньо впливає на фізичний стан та розвиток організму кожної дитини. У 2013 році Кабінет Міністрів України постановив від 14.01.2013 № 25 Внести зміну до пункту 4 Порядку здійснення медичного обслуговування учнів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 8 грудня 2009 р. № 1318 (Офіційний вісник України, 2009 р., № 95, ст. 3266; 2010 р., № 66, ст. 2367). Згідно зі змінами 4-го Порядку, кожен учень загальноосвітнього навчального закладу на початку навчального року обов'язково повинен пройти профілактичний медичний огляд [7].

Відповідно до результатів статистичних даних у Волинській та Херсонській областях і в цілому по Україні за 2012 рік всі учні для занять фізичною культурою були розподілені на групи (табл.2)

Таблиця 2 – Розподіл школярів на медичні групи

Регіон	Кількість обстежених осіб	Медичні групи			
		Основна та підготовча		Спеціальна медична група	
		К-ть осіб	%	К-ть осіб	%
Волинська	121266	99031	81,7	22235	18,3
Херсонська	107062	99381	92,8	7681	7,2
По Україні	4099857	3554812	86,7	545045	13,3

Аналізуючи результати звіту за формою ФК–2 2012 року, ми можемо порівняти кількість дітей, які відносяться до різних медичних груп. За останніми статистичними даними у Волинській області профілактичний огляд пройшли 121266 – 100 %, які за виданими лікарями довідками (ф. 086–1/о), були розподілені на групи наступним чином: основна та підготовча групи – 99031(81,7 %); спеціальна медична група – 22235 (18,3 %).

В Херсонській області медично–профілактичний огляд пройшли 107062 учня – 100%, до основної та підготовчої групи відноситься 99381 учень – 92,9%, спеціальна медична група складалася з 7681 учня – 7,1%.

В цілому по Україні 4099857 школярів відвідують навчальні заклади. Після медичних оглядів діти були розподілені наступним чином: 3554812 (86,7 %) школярів, відносяться до основної та підготовчої групи; 545045 (13,3 %), належать до спеціальної медичної групи.

Порівнюючи дані вказаних областей, ми можемо побачити, що в Херсонській області на 14204 учня, менше відвідують загальноосвітні заклади, ніж у Волинській області. В залежності від показників, здорових дітей у Волинській області менше на 350 учнів, ніж в Херсонській області. Різниця між учнями спеціальної медичної групи у Волинській області становить 14554 школяра від результативності Херсонської області.

Висновки. Таким чином, проведений аналіз статистичних даних за чотирирічний період (2009–2012 роки), щодо захворюваності дитячого населення у Волинській, Херсонській областях та по Україні в цілому, можна вважати незадовільним. На 10 тис. відповідного населення поширеність захворювань у Волинській області, перевищують Херсонську область та навіть результати в цілому по Україні.

Щодо школярів, які за станом здоров'я у 2012 році відносилися на уроках фізичної культури до спеціально медичної групи, результативність Волинської області знову

знаходиться на першому місці — 18,3 %, ніж по Україні — 13,3 % та Херсонській обл. — 7,2 %.

Для покращення рівня здоров'я дитячого населення необхідно звернути не аби яку увагу насамперед лікарів, вчителів і батьків до проведення необхідних лікувальних та оздоровчих заходів для дітей із відхиленням у стані здоров'я. Формування у дітей шкільного віку основ здорового способу життя, організації активного відпочинку, підвищення рівня фізичних та духовних сил, використання спеціальних лікувальних вправ та корекції здоров'я, розвитку позитивних, моральних і вольових якостей – ось основне завдання у вихованні підростаючого покоління в Україні на сьогодні.

Література

1. Альбицкий В. Ю., Баранов А. А. Часто болеющие дети. Клинико–социальные аспекты. Пути оздоровления. Из–во Санаторного университета, 1986. — 184 с.
2. Антипкін Ю.Г. Стан здоров'я дітей в умовах дії різних екологічних чинників // Мистецтво лікування. – 2005. – №2. – С. 172.
3. Велитченко В.К. Физкультура для ослабленных детей. – М. Физкультура и спорт. –1989. – 109с.
4. Дудіна О.О., Слабкий Г.О. та ін. Ситуаційний аналіз стану охорони здоров'я дітей та підлітків в Україні. Ч.П. Забезпечення принципу соціальної справедливості відносно здоров'я дітей та підлітків // Вісник соціальної гігієни і організації охорони здоров'я України. – 2008. –№2 – С. 8–16.
5. Калужная Р. А. Школьная медицина М.: — «Медицина», 1975. — 391 с.
6. Лук'янова О.М. Проблеми здоров'я здорової дитини та наукові аспекти профілактики його порушень // Мистецтво лікування. – 2005. – №2. – С. 615–617.
7. zakon1.rada.gov.ua